

Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Giriş Sınavına Katılan Adayların Sınav Hakkındaki Görüşleri: Nitel Bir Çalışma

Çağdaş CAZ

Yozgat Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, YOZGAT

Künye: Caz, Ç. (2018). Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Giriş Sınavına Katılan Adayların Sınav Hakkındaki Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 3(4): 138-152.

Öz

Spor ve eğitim toplumsal ve bireysel yapının gelişmesinde birbirini tamamlayan iki unsurdur. Bireyler sağlıklı bir yaşam içerisinde istenilen eğitime ulaşarak gelişimlerini sağlayacak ve sağlam toplum yapısına katkı yapacaklardır. Eğitimin yapıtaşlarından olan yükseköğretim kurumları ve bu çatı içerisinde yer alan spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları, birçok birey açısından popüler hale gelmiştir. Bu bakımdan, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına katılan adayların sınav hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Yozgat Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına başvuru yapan 18 birey (yaş aralığı 18-33) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form, toplamda on bir sorudan oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular, içerik analizi kullanılarak yorumlanmıştır. Özel yetenek sınavına başvuran adayların sınavla ilişkin görüşleri belirlenen alt temalarda incelenmiştir. Mevcut çalışmada, adaylar sınav için çift hak verilmesinin doğru olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, şehir dışından gelen adaylar için yorgunluk hissetmek, konaklama sorunu yaşamak, sınav süresini beklerken moral ve motivasyonun düşmesi gibi faktörlerin rol oynadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel yetenek sınavı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bozok Üniversitesi

The Opinions Of Candidates Who Join Special Talent Examination in Yozgat Bozok University School Of Physical Education And Sport: A Qualitative Study

Abstract

Sports and education are two complementary elements in the development of the social and individual structure. Individuals will reach their desired education in a healthy life and will contribute to the development of a healthy society. The higher education institutions that are the building blocks of education and the higher education institutions that provide sports education in this roof have become popular regarding many individuals. In this term, it is aimed to examine the opinions of the exam the candidates participating in the special talent exam of the School of Physical Education. In the study, the case study of qualitative research methods was used. The study group consisted of 18 individuals (age range 18-33) who applied for the special ability test at Yozgat Bozok University, School of Physical Education and Sports. As a data collection tool, a semi-structured interview form created by the researcher was used. This form consists of eleven questions in total. Findings obtained in the study were interpreted using content analysis. The opinions of the candidates who have applied for the examination have been examined in the sub-themes determined. In the present study, candidates stated that it is right to give them second rights for the exam. Also, for the candidates coming from outside the city, it was determined that factors such as feeling tiredness, experiencing accommodation problems, falling morale and motivation while waiting for the exam period played a role.

Key Words: Special Ability Test, School of Physical Education and Sports, Bozok University

Orijinal Makale

Yayın Bilgileri

Gönderi Tarihi: 23.10.2018

Kabul Tarihi: 27.11.2018

Yayın Tarihi: 28.12.2018

Sorumlu Yazar

e-mail: cazcagdas@gmail.com

DOI: 10.31680/gaunjss.474090

Original Article

Article Info

Received: 23.10.2018

Accepted: 27.11.2018

Published: 28.12.2018

Corresponding Author

e-mail: cazcagdas@gmail.com

Giriş

Toplumun değişirme dönüştürme etkisine sahip kurumların başında üniversiteler gelmektedir (Güllü ve Yenel, 2015). Yükseköğretim bünyesinde yer alan ve eğitim-öğretim faaliyetinde bulunan kurumlar için yapılan seçme ve yerleştirme sınavları, adaylar açısından büyük bir öneme sahiptir. Adaylar hakkında verilecek kararların doğru olması, bu bireylerin başarı ve yeteneklerine göre eğitim almalarını sağlayacak, bu vesile ile ülkemizin gelişmişlik seviyesi artacaktır (Güzeller ve Kelecioğlu, 2006). Bu bağlamda eğitimin temel amaçlarından biri de düşünüp eleştirebilen, çalışkan, kişiliği ve sosyal ilişkileri ile bütün olarak gelişmiş insanlar yetiştirebilmektir (Yenilmez ve Duman, 2008). Eğitimin temelinde yer alan bu olumlu olgular neticesinde üniversitemizin beden eğitim ve spor yüksekokulu bölümleri ile eğitim fakültelerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerine özel yetenek sınavları ile öğrenci alınmaktadır. Her yıl gerçekleştirilen özel yetenek sınavlarının temel amacı, sınavlara başvuran adaylar arasından yetenekli ve başarılı olabilecek öğrencileri seçebilmektir (Peker, 2003). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin belirlemiş olduğu Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu'nda belirtilen esaslara bağlı kalınarak üniversiteler kendi sınav yöntemlerini belirleyebilmektedirler (Koparan ve Öztürk, 2008). Ancak, her üniversite için sabit bir sınav uygulanış yöntemi bulunmamaktadır. Her üniversite kendi olanakları doğrultusunda sınav şeklini belirlemektedir (Başpınar ve Öğüş, 1997; İnce ve ark., 2004). Üniversitelerin özel yetenek gerektiren program uygulamakta olan bölümlerine; öğrenci alımları, özel yetenek sınavları ile gerçekleşmektedir. Bu sınavlar ve sonuçları her yıl yaz aylarında ve üniversite seçme sınavının açıklanmasından sonra, özel yetenek gerektiren program bulunan fakülte, bölüm, anabilim dalı, yüksek okul vb. birimlerinin olduğu üniversitelerin kendi belirledikleri tarihte ve yine üniversitelerin kendileri tarafından yapılmakta ve açıklanmaktadır (Ece, 2007).

Toplumun geleceğini şekillendirecek olan gençlerin hem zihinsel hem de fiziksel açıdan sağlıklı bireyler olarak yetişmesi toplumun geleceği için çok önemlidir (Göksel ve Caz, 2016). Bu bağlamda bireyler için hayatın hemen hemen her anında ve aşamasında yer edinen spor ve sportif faaliyetler, gün geçtikçe sağlık ve mesleki açıdan önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle meslek edinme noktasında spor ile doğrudan ilişkili olan spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları giriş sınavları da bireyler tarafından yoğun talep ile karşı karşıya kalmıştır. Gün geçtikçe artan sayıları ile beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve spor bilimleri fakülteleri, verilen eğitim-

öğretim sonrasında meslek edindirme özelliği nedeniyle yoğun bir şekilde talep edilmektedir. Her üniversitenin öğrenci seçim kriterleri kısmi olarak benzer olsa da birçok özelliği ile birbirinden ayrılmaktadır. Her yıl düzenlenen özel yetenek giriş sınavları, adaylar açısından önem arz etmekte ve sınavın uygulanışı, işleyişi gibi konular da merak edilir duruma gelmiştir. Bu düşüncelerden hareketle mevcut çalışmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) özel yetenek sınavına katılan adayların sınav hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen sonuçlar ile adayların gözünden sınav hakkındaki düşünceler netlik kazanmış olacaktır. Ayrıca, spor bilimleri alanına kaynak oluşturması bakımından da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Mevcut araştırmada, özel yetenek giriş sınavına başvuran adayların sınav hakkındaki görüşlerini belirlemek için nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek, durum çalışması yapılmıştır. Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme veya doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, düşüncelerin gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ifade edilmesine yönelik bir süreç izlenmektedir. Nitel durum çalışmalarında ise, incelenmek istenen durum ya da durumlar derinlemesine araştırılarak bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilir ve ilgili durumu nasıl etkilediği ya da etkileyeceği ifade edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada veri toplama aşamasında görüşme yöntemlerinden biri olan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” kullanılmıştır. Bu yöntem, ne çok katı ne de çok esnek olmayıp, iki uç arasında yer almaktadır (Karasar, 1995).

Araştırma Grubu

Çalışmaya, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek giriş sınavı için başvuran ve yaşları 18-33 yaş arasında değişen 18 aday katılım göstermiştir. Bu adaylar ile ilgili kişisel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Veri toplama aracı

Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” yardımı ile toplanmıştır. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından hazırlanan ve

toplamda 11 sorudan (demografik sorular, sınava dair oluşturulan sorular) oluşan veri toplama formu, sınava başvuran adaylar ile yapılan ve sınav hakkında genel düşünceleri içeren bir ön görüşme sonrasında hazırlanmıştır. Hazırlanan veri toplama formu, alanda uzman akademisyenler ile görüşüldükten sonra son hali verilerek hazır hale getirilmiştir.

Verilerin toplanması ve analizi

Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmaya katılan adaylar ile bir ön görüşme yapılarak kendilerine çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yüz yüze görüşme şeklinde yürütülmüş ve adayların konuya ilişkin ifadeleri araştırmacı tarafından aynı anda yazıya geçirilmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra elde edilen yazılı kayıtlar, bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Aktarımı yapılan ifadeler, soru bazında birer sınıflama yapılarak içerik analizi için hazır hale getirilmiştir. Yapılan içerik analizi ile adaylar tarafından dile getirilen görüşlerden alıntılar yapılmıştır. Alıntı yapılan görüşün sonuna araştırmacının kaçınıcı adayına ait olduğunu ve adayın yaşını belirtmek için rakamlar yazılmıştır. Örneğin (3-18); araştırmaya 3. sırada katılan 18 yaşındaki adayı simgelemektedir.

Bulgular

Tablo 1. Özel Yetenek Sınavına Başvuru Yapan Adaylar İle İlgili Kişisel Bilgiler

Aday	Yaş	Cinsiyet	BESYO Kursuna Katılma Durumu
A1	21	Erkek	Evet
A2	18	Kadın	Evet
A3	18	Kadın	Evet
A4	19	Kadın	Evet
A5	22	Kadın	Evet
A6	19	Erkek	Evet
A7	18	Erkek	Evet
A8	19	Kadın	Evet
A9	19	Kadın	Evet
A10	18	Kadın	Evet
A11	20	Erkek	Hayır
A12	20	Erkek	Evet
A13	18	Erkek	Evet
A14	19	Erkek	Evet
A15	18	Kadın	Evet
A16	18	Kadın	Evet
A17	33	Erkek	Hayır
A18	19	Erkek	Evet

Tablo 1’de BESYO Özel Yetenek sınavlarına katılan adayın yaş, cinsiyet ve BESYO hazırlık kursuna katılıp katılmama durumu ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Tablo 1’e göre, 18-33 yaşları arasında çalışmaya katılan 18 adayın 9’u erkek, 9’u kadındır. Bu 18 adaydan 2’si hazırlık kursuna katılım göstermemiştir.

Tablo 2. Adayların BESYO Sınavlarına Katılım Hakkı İle İlgili Görüşleri

Aday	Kaç Hak Verilmeli	Nedeni
A1	Çift	Sınav Yerine Ulaşım Zorluğu-Sınav Salonuna Yabancılık
A2	Çift	Sınav Heyecanı
A3	Çift	Hataları Görme Ve Telafi Etme
A4	Çift	Sınav Heyecanı Ve Hataların Telafisi
A5	Çift	Sınav Heyecanı Ve Stresin Var Olması
A6	Çift	Sınav Heyecanı Ve Hataların Görülmesi
A7	Çift	Sınav Heyecanı Ve Hataların Görülmesi
A8	Çift	Sınav Heyecanı
A9	Çift	Sınav Heyecanı
A10	Çift	Vücudun Isınması Ve Sınav Heyecanı
A11	Çift	Hataların Görülmesi
A12	Çift	Hataların Görülmesi
A13	Çift	Hataları Görme Ve Telafi Etme
A14	Çift	Sınav Heyecanı
A15	Çift	Sınav Heyecanı Ve Hataların Telafisi
A16	Çift	Sınav Heyecanı Ve Stresin Var Olması
A17	Çift	Tecrübe Kazanmak
A18	Çift	Sınav Heyecanı Ve Hataların Telafisi

Araştırmaya katılan 18 adayın tümü, sınavda çift hak verilmesini istemektedir. Bu adayların çift hak istemelerinin nedenleri şu şekilde sıralanmıştır; sınav yerine ulaşım zorluğu-sınav salonuna olan yabancılık, hataları görme ve telafi etmek, sınav heyecanının var olması, stresin ortaya çıkması, vücudun ısınması ve tecrübe kazanmaktır.

Örneğin; (A5-22) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Çift hak verilmesi daha doğrudur. Çünkü aday heyecan ve stres yaşayarak ilk hakkında istenilen performansı sergileyememe durumu olabilir. Bu nedenle her aday ikinci hakkına sahip olmalı”.

(A3-18) ise şu ifadelerde bulunmuştur:

“Çift hak verilmeli. Adaylar, ilk haklarında yaşadıkları heyecan ve yapacakları hataları, ikinci haklarında telafi edebilirler”.

Tablo 3. Adayların Koordinasyonun Son Kısımında Fotosele Doğru Koşarken Yavaşlama/Hız Kesme İle İlgili Görüşleri

Aday	Adayların koordinasyonda bitiş fotoseline yaklaşırken hızını kesme nedeni
A1	Parkurun uzun olması
A2	Zihinde Parkurun/koordinasyonun bittiğini düşünmeleri
A3	Meydana gelen fiziksel yorgunluk ve buna bağlı olarak zihinde bitirmek
A4	Yorgunluğun oluşması, buna bağlı olarak nefes alış verişinde düzensizlik
A5	Hızlı başlangıç yapılan Parkurun/koordinasyonun sonuna doğru adayın gücünün azalması
A6	Parkurun/koordinasyonun bittiğini düşünmek
A7	Fotoselin konumlandığı yerin duvar ya da salonun bitimine yakın olması nedeniyle bir yerlere çarpma korkusu
A8	Psikolojik açıdan parkurun/koordinasyonun bittiğini düşünmek
A9	Bacakların yorulması, nefes zorluğu
A10	Kondisyon eksikliği ve nefes zorluğu
A11	Meydana gelen fiziksel yorgunluk
A12	Meydana gelen fiziksel yorgunluk ve buna bağlı olarak zihinde bitirmek
A13	Meydana gelen fiziksel yorgunluk ve Fotoselin konumlandığı yerin duvar ya da salonun bitimine yakın olması nedeniyle bir yerlere çarpma korkusu
A14	Kondisyon eksikliği
A15	Psikolojik açıdan parkurun/koordinasyonun bittiğini düşünmek
A16	Heyecanın var olması
A17	Bacakların yorulması
A18	Dayanıklılığın iyi düzeyde olmaması

Araştırmaya katılan adaylar, parkurun sonuna konumlanan bitiş fotoseline yaklaşırken hızının kesmeleri hakkındaki düşüncelerini tablo 3'te belirtmişlerdir. Genel olarak bu kısımda hızlarını kesmeye, bireylerin kondisyonlarının yeterli olmaması ve parkurun bittiğini düşünmeleri sebebiyet verdikleri ifade edilmektedir.

Örneğin; (A8-19) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Bence tamamiyle psikolojik bir durum. Fotoseli görüyoruz ve parkurun bittiğini düşünüyoruz, istemsiz bir şekilde yavaşlama oluyor”

(A13-18) ise şu ifadelerde bulunmuştur:

“Sonlara yaklaştıkça yorgunluk büyük etken ve bitiş fotoseli genelde duvara yakın konuluyor. Bizlerde duvara çarpmanın korkusu ile yavaşlıyoruz”

Tablo 4. Adayın Fotoseli Uçarak Kesmesi İle İlgili Görüşleri

Aday	Uçarak kesmek doğru mu?	Nedeni
A1	Evet	Süre açısından avantaj sağlar
A2	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A3	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A4	Evet	Uzun boylu olanın kol boyunun uzun olmasından dolayı
A5	Hayır	Bireyin boynunun kısa olması, uzuvların kısa olması
A6	Evet	Süre açısından avantaj sağlar
A7	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A8	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A9	Hayır	Koşarak kesmek daha avantajlı
A10	Evet	Süre açısından avantaj sağlar
A11	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A12	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz ve fiziksel sakatlık meydana gelebilir
A13	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz ve fiziksel sakatlık meydana gelebilir
A14	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A15	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A16	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A17	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz
A18	Hayır	Hızı keser, süre açısından avantaj sağlamaz

Araştırmaya katılan adayların fotoseli uçarak kesmeleri hakkındaki görüşleri irdelendiğinde; bireyin hızını keser, süre açısından avantaj sağlamaz, Bireyin boynunun kısa olması, uzuvların kısa olması düşünceleri hâkim olmaktadır.

Örneğin; (A12-20) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Hayır bulmuyorum. Nedeni ise, uçtukten sonra fiziksel olarak sakatlık meydana gelebilir.”

(A6-19), şu ifadelerde bulunmuştur: *“Avantaj sağlar, fakat kişiden kişiye göre değişir. Misal boyu kısa olanlar için biri için süre kaybı açısından sorun olabilir”.*

(A2-18), *“Hayır doğru bulmuyorum. Uçarak kesmek kişinin hızını keser, bu nedenle koşarak kesmek daha mantıklı”* şeklinde belirtmiştir.

(A13-18) ise, *“Doğru bulmuyorum, çünkü uçarak kesmek risk taşımaktadır. Aday fotoseli kesmeyebilir”* ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 5. Adayların Koordinasyonda Önceki Adayı İzleme İle İlgili Görüşleri

Aday	Bireyleri izlemek avantajlı mı?	Nedeni
A1	Evet	Parkuru analiz etmek açısından iyi olur
A2	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A3	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A4	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A5	Evet	Hareketlerin nasıl daha iyi yapılacağını görmek
A6	Evet	Hareketlerin nasıl daha iyi yapılacağını görmek
A7	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A8	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A9	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A10	Evet	Hareketlerin nasıl daha iyi yapılacağını görmek
A11	Evet	Hareketlerin nasıl daha iyi yapılacağını görmek
A12	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek, hareketleri daha iyi yapabilmek
A13	Hayır	Heyecan artırır, stres yaratır
A14	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A15	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A16	Evet	Hareketlerin nasıl yapıldığını görmek, hataları tespit etmek
A17	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek
A18	Evet	Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek, hareketleri daha iyi yapabilmek

Araştırmaya katılan adayların koordinasyona sizden önce çıkan adayı izlemeniz sizin için herhangi bir konuda avantaj sağlar mı? hakkındaki görüşleri irdelendiğinde; Parkuru analiz etmek açısından iyi olur, Hareketlerin nasıl daha iyi yapılacağını görmek, Parkurda yer alan istasyonlarda hataları görmek şeklinde düşünceler ifade edilmiştir.

Örneğin; (A2-18) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Tabi ki sağlar, Çünkü bizden önce parkura çıkan adayı gözlemlemiş oluyoruz.

Yapılan hataları görme şansımız oluyor”.

(A6-19), şu ifadelerde bulunmuştur:

“Sağlar çünkü parkuru daha önce sınav salonunda görmedik. İstasyonların ölçülerini, sahanın zeminini birebir test etme şansımız olmadı. Bu nedenle, benden önce çıkan adayı izleyerek hareketlerin nasıl yapıldığını görmek iyi oluyor”.

Tablo 6. Adayların sınav öncesinde, sınavda görevli olan hocalara ait tutum ve davranışların sınav performansına etki durumu ile ilgili görüşleri

Aday	Akademisyenlerin sınav esnasındaki tutum ve davranışları performansı etkiler mi?	Nedeni
A1	Evet	Var olan stres ve heyecana ek olarak olumlu veya olumsuz davranışlar etki eder
A2	Evet	Olumsuz tutum ve davranışlar, performansa yansır
A3	Evet	Heyecan ve morale etki eder
A4	Evet	Performansa ve düşüncelere etki etmektedir
A5	Evet	Moral ve motivasyona etki edecektir
A6	Evet	Stres ve gerginliğe yol açar, performansı etkiler
A7	Evet	Olumsuz tutum ve davranışlar, performansa yansır
A8	Evet	Olumlu davranışlar, morali yükseltecek ve performansı arttıracak
A9	Evet	Var olan stres ve heyecana ek olarak olumlu veya olumsuz davranışlar etki eder
A10	Evet	Var olan stres ve heyecana ek olarak olumlu veya olumsuz davranışlar etki eder
A11	Evet	Var olan stres ve heyecana ek olarak olumlu veya olumsuz davranışlar etki eder
A12	Evet	Olumlu davranışlar, morali yükseltir ve stresi düşürür
A13	Evet	Var olan stres ve heyecana ek olarak olumlu veya olumsuz davranışlar etki eder
A14	Evet	Olumsuz tutum ve davranışlar, performansa yansır
A15	Evet	Olumlu davranışlar, morali yükseltir ve stresi düşürür ya da tam tersi
A16	Evet	Motivasyona etki eder
A17	Hayır	Zihinsel olarak iyi hazırlanmış birini etkilemez
A18	Evet	Stresi arttırabilir, hataya sürükler

Araştırmaya katılan adayların sınav öncesinde, sınavda görevli olan hocaların size karşı tutum ve davranışları, sınavda göstereceğiniz performansı etkileyeceğini düşünüyor musunuz? hakkındaki görüşleri irdelendiğinde; Olumsuz tutum ve davranışlar, performansa yansır, Olumlu davranışlar, morali yükseltir ve stresi düşürür, Zihinsel olarak iyi hazırlanmış birini etkilemez gibi düşünceler hakim olmuştur.

Örneğin; (A1-21) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:
“Çok doğru bir tespit. Sınav öncesi stres ve heyecan olduğu için performansım zaten etkilenmektedir. Bunun üzerine hocaların da baskısı olursa daha da demoralize olunur”.

(A7-18) ise şu ifadelerde bulunmuştur:

“Görevli hocaların olumsuz tutum ve davranışları benim ya da diğer adayların performanslarını kesinlikle etkileyecektir. Bu nedenle karşılıklı etkileşimin önemli olduğunu düşünüyorum”.

Tablo 7. Adayların Koordinasyon Sınav Zamanı Ve Bu Zamanın Performansa Etki Durumu İle İlgili Görüşleri

Aday	Koordinasyon sınavının hangi vakit (sabah-öğlen-akşam) olmasını istersiniz?	Nedeni
A1	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A2	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A3	Fark etmez	Fiziksel ve zihinsel olarak hazır olmak
A4	Öğlen	Sabah kahvaltı sonrası vücudun hazır olması
A5	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A6	Öğlen	Kişinin hazır ve iyi hissetmesi
A7	Öğlen	Vücut daha dinlenmiş ve hazır olur
A8	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A9	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A10	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A11	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve zinde olmak
A12	Öğlen	Vücut daha dinlenmiş ve hazır olur
A13	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A14	Fark etmez	Fiziksel ve zihinsel olarak hazır olmak
A15	Sabah	Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak
A16	Akşam	Hava şartlarının (sıcaklık), ortam ışıklarının uygun olması
A17	Fark etmez	Fiziksel ve zihinsel olarak hazır olmak
A18	Fark etmez	Fiziksel ve zihinsel olarak hazır olmak

Araştırmaya katılan adayların koordinasyon sınav zamanının (sabah-öğlen-akşam) hangi vakitlerde olmasını istersiniz, bu vaktin performansınıza nasıl bir etkisi vardır? hakkındaki görüşleri irdelendiğinde; Fiziksel olarak daha dinç ve hazır olmak, Kişinin hazır ve iyi hissetmesi, Hava şartlarının (sıcaklık), ortam ışıklarının uygun olması gibi cevaplar alınmıştır.

Örneğin; (A8-19) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Bence sabah olması daha iyidir. Çünkü, ben sabahları daha dinç olduğumu hissediyorum. Bu da koordinasyon dereceme olumlu şekilde etki etmektedir”.

(A4-19) şu ifadelerde bulunmuştur:

“Sabah olması, yemek yiyip gelenler için sorun olabilir. Öğlen olması, en doğru olanıdır. Çünkü yapılan kahvaltıyı sindirmiş oluruz. Kişi daha dinç hisseder. Akşam olması, en sakıncalı olandır, çünkü günün tüm yorgunluğu üstümüzde olacaktır”.

(A6-19) ise şu ifadelerde bulunmuştur:

“Öğlen vaktinin olması daha iyi olur. Kişi kendisini o vakitte daha dinç ve güçlü hisseder. En iyi performans sergileyebileceği zamandır”.

Tablo 8. Sınavın Şehir Dışında Yapılmasının Adaylar Üzerindeki Olumsuz Etkilerine Yönelik Görüşler

Aday	Şehir dışından gelmiş olmanın olumsuz etkileri nelerdir?
A1	Yol yorgunluğu, hava şartlarının farklı olması, konaklama sorunu
A2	Yol yorgunluğu, konaklama sorunu, masraf (yol-yeme/içme-konaklama)
A3	Yol yorgunluğu, hava şartlarının farklı olması, konaklama sorunu
A4	Şehri bilmemek, konaklama sorunu
A5	Yol masrafı, sınav başvuru tarihlerine yetişememek
A6	Konaklama sorunu, yol masrafı
A7	Konaklama sorunu, maddi sıkıntı
A8	Yol yorgunluğu, sınav zamanını saatler önce beklemek buna bağlı olarak fiziksel ve zihinsel yorgunluk oluşması
A9	Yol yorgunluğu, şehrin ve okulun fiziksel görüntüsüne adapte olamamak
A10	Yol yorgunluğu
A11	Yol yorgunluğu
A12	Fiziksel yorgunluk, hava şartlarına uyum sağlayamama, konaklama sorunu, üniversitenin konumu
A13	Konaklama sorunu, maddi sıkıntı
A14	Olumsuz etkileri yoktur
A15	Uyku problemi yaşamak
A16	Stres, uykusuzluk duymak, yeme-içme sorunu, yorgunluk yaşamak ve sınavı uzun süre beklemek
A17	Uyku problemi, dinlenememek, konaklama sorunu
A18	Konaklama sorunu, yeme-içme sorunu, maddi sıkıntı

Araştırmaya katılan adayların Sınava şehir dışından gelmiş olmanızın olumsuz etkileri neler olabilir? hakkındaki görüşleri irdelendiğinde; yol yorgunluğu, hava şartlarının farklı olması, konaklama sorunu, maddi sıkıntı şeklinde cevaplar verilmiştir.

Örneğin; (A2-18) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Yol yorgunluğu, kalacak yer açısından sıkıntı yaşamamız, yeme-içme ve yol ücreti açısından sorun yaşamaktayım”.

(A16-18), şu ifadelerde bulunmuştur:

“Yorgunluk hissetmenin yanı sıra, sınavın yapılacağı şehir ve sınav saatinin beklendiği süre açısından sorunlar yaşamaktayım”.

(A12-20), şu ifadelerde bulunmuştur:

“Yorgunluk hissi, konaklama sorunu, üniversitenin şehir merkezine olan konumu, bundan dolayı da sınav yerine geçiş aşamasına yaşanan zorluklar”.

(A8-19) ise şu ifadelerde bulunmuştur:

“Yol yorgunluğu hissetmek, ayrıca sınav zamanını fazla beklediğimiz için aşırı yorgunluk ve halsizlik yaşanmaktadır”.

Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek giriş sınavına başvuran adayların sınav hakkındaki görüşlerinin incelendiği mevcut çalışmada elde edilen veriler analiz edilmiş ve bu kısımda sonuca bağlanmıştır. Çalışmaya katılım gösteren on sekiz adaydan ikisi sınava hazırlık sürecinde BESYO hazırlık kursuna gitmemiş ve bireysel olarak sınava hazırlanmıştır. Adaylar, BESYO sınavlarında hataların telafi edilmesi, ortaya çıkan heyecan ve stresin azalması gibi nedenlerden dolayı çift hak verilmenin daha makul ve doğru olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgu ile, özel yetenek sınavlarında verilen çift hakkın adaylar açısından avantaj oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Adayların bitiş fotoseline doğru koşarken hızını kestikleri ifade edilmiştir. Bu durum adaylar tarafından sınavın son aşamasında yorgunluğun artması, psikolojik olarak parkurun bittiği düşüncesine kapılmak, dayanıklılığın düşük, heyecanın ise yüksek seviyede olması gibi faktörlerin etkili olduğu şeklinde ifade edilmiştir. Bu bulgu neticesinde, adayların sınavlara kondisyon ve mental açıdan daha etkili hazırlanmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu sayede adaylar sınav esnasında daha etkili ve rahat olacaklardır.

Sınav esnasında adayların fotoseli uçarak kestikleri sorgulandığında, kimi adaylar avantaj kimi adaylar ise dezavantaj sağlayacağını belirtmiştir. Avantaj sağlayacak durumlar içerisinde; süre açısından faydalı olacağı ifade edilirken, dezavantaj sağlayacak durumlar içerisinde ise; adayın hızının düşeceği, adayın zemin ile teması sonrasında fiziksel sakatlık yaşayacağı gibi faktörler ifade edilmiştir. Bu sonuçlar kapsamında genel olarak adayın bir hareketi nizami/doğru yapması ile kendisi açısından faydalı olacağı bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda adayların fotoseli uçarak kesmemesinin daha çok avantaj sağlayacağı söylenebilir.

Adaylar, koordinasyon sınavı esnasında salon içerisinde başka bir adayı izlemenin kendileri için avantajlı olacağını ifade etmişlerdir. Parkurun analiz edilmesi, yapılan hataların görülmesi açısından olumlu olacağı söylenmiştir. Ancak çalışmaya katılan bir aday, salonda başka bir adayı izlemenin kendisinde heyecan ve stres seviyesini arttıracığını dile getirmiştir (A13-Erkek). Genel olarak değerlendirildiğinde, adayların sınav esnasında salon içerisinde birbirlerini izlemesi kendileri açısından fayda sağlayabilecektir. Burada önemli olan bir kavramda zihinde canlandırma (imgeleme)'dir. Bu sayede adaylar parkura çıkmadan hareketleri zihinde canlandırarak ve sınava bir ön hazırlık yapmış olacaklardır.

Sınav öncesi, sınavda görevli akademisyenlerin adaylara karşı olan tutum ve davranışları adayların performansları üzerinde olumlu etki yaratacağı ifade edilmiştir. Genel olacak, adaylarda meydana gelen heyecan ve stresi azaltacağı, motivasyonu arttıracığı yönde ifadelerde bulunulmuştur. Ancak, sınava katılan adaylardan A17-33-Erkek, akademisyenlerin sınav esnasında gösterecekleri tutum ve davranışların kendi performansı üzerinde herhangi bir etki yaratmayacağını söylemiştir. Nedeninin ise, sınava zihinsel ve fiziksel olarak iyi bir şekilde hazırlanmanın etkili olacağını belirtmiştir. Sınava hazırlık aşamasında yoğun emek vermenin yanı sıra sınav günü heyecan ve stres yaşayan adayların kendilerini daha iyi hissetmeleri aşamasında etkili olacak olan etkileşim ve iletişim önem kazanmaktadır. Bu nedenle şartlar ne olursa olsun akademisyenlerin, özel yetenek giriş sınavına katılan adaylara sınav öncesi ve sınav esnasında olumlu tutum ve davranışlarda bulunmaları gerekmektedir.

Koordinasyon sınav zamanının sabah/öğlen ya da akşam olmasının adayların performanslarında farklı etkiler yaratacağı ortaya çıkmıştır. Kimi adaylar sabah, kimi adaylar öğlen kimi adaylar ise akşam çıkmanın avantaj sağlayacağını ifade etmiştir. Bu bulgu, sınav zamanının adayların performansında farklı etkiler yarattığını ortaya çıkarmaktadır. Bu duruma salon sıcaklığının, salonun aydınlığının, adayların fizyolojik ve psikolojik yapılarının da etki ettiği söylenebilir.

Sınava şehir dışından gelen adaylar için birçok zorluğun varlığı ortaya çıkmıştır. Adaylar genel olarak şehir dışından gelmenin kendilerinde yarattığı fiziksel ve zihinsel yorgunluktan bahsetmişlerdir. Ayrıca, sınava girecekleri şehirde konaklama sorununun da olduğu ifade edilmiştir. Bu bulgu değerlendirildiğinde adayların sınava girecekleri şehre sınavdan birkaç gün önce gelmeleri, bu sayede fiziksel ve zihinsel olarak dinlenecekleri ve konaklama yapılacak yerin daha erken bir zaman dilimi içerisinde ayarlanması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Kaynaklar

- Başpınar, E., & Ögüş, E. (1997). Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Üniversitelerde Puanların Değerlendirilmesi İçin Yöntemler. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 33-50.
- Ece, A.S. (2007). The Reflection of Points and Coefficients Taken as Criteria for Special Competence Exams on the Candidates from and out of the Field (Comparative Situation Determination). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(13), 1-11.
- Göksel, A.G., & Caz, Ç. (2016). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Güllü, S., & Yenel, İ. (2015). Spor Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarında Görev Yapan Akademisyenlerin Örgütsel Bağlılığına İletişimin Etkisi. *Sport Sciences*, 10(2), 1-15.
- Güzeller, C., & Kelecioğlu, H. (2006). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavının Sınıflama Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 140-148.
- İnce, G., Zülkadiroğlu, Z., & Budak, D.B. (2004). Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınav Adaylarının I. ve II. Hak Sonuçlarının Karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 5-10.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Araştırma eğitim Danışmanlık.
- Koparan, Ş., & Öztürk, F. (2008). Uludağ Üniversitesi eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınav verilerinin cinsiyet ve alanlarına göre karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 39-50.
- Peker, R. (2003). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin öss ve özel yetenek sınavı puanlarına göre genel akademik başarıları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 173-184.
- Yenilmez, K., & Duman, A. (2008). İlköğretimde Matematik Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 251-268.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ek 1:

Görüşme Formu Soruları

- 1- BESYO sınavlarında adaylara tek hak mı, çift hak mı verilmelidir? Nedeni nedir?
- 2- Adaylar genellikle koordinasyonun son kısmında fotoşele koşarken yavaşlamaktadırlar/hızını kesmektedirler, sizce nedeni ne olabilir?
- 3- Adayın fotoseli uçarak kesmesini doğru buluyor musunuz? Bu durum adaya süre açısından avantaj sağlar mı, nedeni ne olabilir?
- 4- Koordinasyona sizden önce çıkan adayı salon içerisinde izlemeniz sizin için herhangi bir konuda avantaj ya da dezavantaj yaratır mı? Nedeni?
- 5- Sınav öncesinde, sınavda görevli akademisyenlerin size karşı olan tutum ve davranışları, sınavda göstereceğiniz performansı olumlu ya da olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyor musunuz? Bu ekti ne şekilde olabilir?
- 6- Koordinasyon sınav zamanınının (sabah-öğlen-akşam) hangi vakitte olmasını istersiniz? Bu vaktin performansınızın üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?
- 7- Sınava şehir dışından gelmiş olmanın olumsuz etkileri nelerdir?